

Kasb hunar maktablarida hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlash

Dinara Kurbanbayevna Duvshatova
Urganch tuman, 2-kasb-xunar maktabi
Xolilla Sariyevich Xolmuratov
San'at Kurbanbayevich Do'schanov
Urganch davlat universiteti

Annotatsiya: Bu maqolada kasb hunar maktablaridagi xavfsizlikni ta'minlash uchun qanday tadbirlar ko'rsatilishi, yuzaga kelgan muammo-hallar va ularning echimlari, shuningdek, xavfsizlikni oshirish uchun muhim bo'lgan faktorlar haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: xavfsizlik, sharoitlar, xavfsiz ta'lim, ximoyalash, xavfsiz boshqarish

Ensuring life activity safety in vocational vocational schools

Dinara Kurbanbayevna Duvshatova
Vocational school №2, Urganch district
Kholilla Sarievich Kholmuratov
Sanat Kurbanbayevich Doshanov
Urganch State University

Abstract: This article discusses the measures taken to ensure safety in vocational schools, the problems that have arisen and their solutions, as well as the factors that are important for improving safety.

Keywords: safety, conditions, safe education, protection, safe management

Kasb hunar maktablarida xavfsizlik muammosi, o'quvchilar va xodimlarning hayot faoliyati uchun katta ahamiyatga ega. Ushbu muammo, maktab binosining vaqtincha turmush joyi sifatida ishlatilishi, o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlar va ta'lim jarayonining samaradorligi uchun muhimdir. Bu maqolada kasb hunar maktablaridagi xavfsizlikni ta'minlash uchun qanday tadbirlar ko'rsatilishi, yuzaga kelgan muammo-hallar va ularning echimlari, shuningdek, xavfsizlikni oshirish uchun muhim bo'lgan faktorlar haqida gaplashiladi.

Kasb hunar maktablarida o'quvchilar va xodimlar o'rtasidagi yaxshi munosabatlar va yangi bilimlarni o'rganishda xavfsizlikni ta'minlash katta ahamiyatga

ega. Xavfsizlikni oshirish uchun, maktab binosining qo'shimcha himoyalash tadbirlari, xodimlar va o'quvchilarga ta'lim berish, vaqtincha hamkorlik bilan tashkil etilgan amaliyotlar zarur.

Xavfsizlikni oshirishda insoniy resurslarni sifatli foydalanish va insoniy huquqlarni himoya qilish muhimdir. Kasb hunar maktablarida hayot faoliyati xavfsizligi ta'minlash, o'quvchilar va xodimlarni o'zlarini himoya qilish, shuningdek, maktab binosini ham xavfsiz va rahat his qilishlari uchun o'zgaruvchilar bilan ishlashni talab qiladi.

Kasb hunar maktablarida hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlashning asosiy maqsadi, o'quvchilar va xodimlarning salomatligi va huquqlarini himoya qilish, shuningdek, o'quv jarayonini samarali va xavfsiz boshqarishni ta'minlashdir. Bu maqsad bilan bog'liq sifatida quyidagi vazifalar ko'rsatiladi:

1. O'quvchilarning salomatligini himoya qilish:
 - O'quvchilar uchun turmush joylarini xavfsiz qilish;
 - To'g'ri yashirin nazorat va himoya tadbirlarini amalga oshirish.
2. O'quvchilarning huquqlarini himoya qilish:
 - O'quvchilar o'rtasida diskriminatsiya va zulumni oldini olish;
 - O'quvchilar huquqlarini bilish va ularga qo'llab-quvvatlash uchun ma'lumot berish.
3. Xodimlarni tayyorlash va ta'lim berish:
 - Xodimlarga xavfsizlikni ta'minlash uchun ma'lumot berish;
 - Xodimlarni krizis holatlari uchun tayyorlash va ularga qo'llab-quvvatlash.
4. Maktab binosi va yo'l himoyalash:
 - Maktab binosini nazorat qilish va xavfsizligini ta'minlash;
 - Yo'l va tashqi sohalarini xavfsiz qilish uchun to'g'ri tadbirlar.
5. Ta'lim jarayonini xavfsiz boshqarish:
 - Ta'lim jarayonini tashkil etishda xavfsizlikni ta'minlash;
 - Yangi texnologiyalardan foydalanishda xavfsizlikni hisobga olmoq.
6. Xavfsizlikni oshirish uchun amaliyotlar tashkil etish:
 - Xavfsizlikni oshirish uchun nazorat va tashkilotlash;
 - O'quvchilar va xodimlar o'rtasida xavfsizlikni oshirish uchun amaliyotlar tashkil etish.
7. O'quvchilar va xodimlar o'rtasida munosabatlarni mustahkamlash:
 - O'quvchilar va xodimlar o'rtasidagi sog'liq va ishtiyoq muammosini hal qilish;
 - O'quvchilar bilan xodimlar o'rtasidagi diqqat va tushuncha mustahkamlash.

Ushbu maqsad va vazifalar, kasb hunar maktablarida xavfsiz hayot faoliyati tashkil etishni, salomatlikni ta'minlashni, hamda o'quvchilar va xodimlar o'rtasidagi samarali munosabatlarni o'rgatishni maqsad qiladi.

Kasb hunar maktablarining xavfsizlik muammolari, o'quvchilar va xodimlar uchun muhimdir. Bu muammolarni tahlil qilish, ularga yechim topish va xavfsizlikni ta'minlash uchun bir qadam qo'ymoq kerak. Quyidagi maqolada kasb hunar maktablarida uyg'un hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlashda yuzaga kelgan asosiy muammolar va ularni hal qilish uchun takliflar tahlil qilinadi.

1. Turmush joylari va hayot sharoitlari: Kasb hunar maktablarida o'quvchilar turmush joylarida xavfsiz va qulay hayot olib borishadi. Bu joylar yangi tashkil etilgan xonadonlar, yana biror joydan boshqa joyni ko'chirish, ya'ni o'quvchilar va xodimlar uchun afzal turmush joyini ta'minlashda yuzaga kelgan bir muammo.

Yechim:

- Turmush joylarini xavfsiz qilish uchun himoya va nazorat tadbirlarini olib borish;

- Turmush joylari yaxshi yo'llanish bo'yicha o'quvchilarni ta'lim bermoq.

2. Xodimlar va o'quvchilar arasidagi munosabatlar: Xavfsizlik, o'quvchilar va xodimlar o'rtasidagi ishonch va tushuncha asosida rivojlanadi. Munosabatlar yaxshi bo'lishi, g'amxo'rlik va do'stona muhitni yaratish bu muammolar yechimini talab etadi.

Yechim:

- Qo'mita boshliqlari va xodimlar o'quvchilar bilan ochiq muloqotlar olib borish;

- O'quvchilar va xodimlar o'rtasidagi tushuncha va ishonchni kuchaytirishga yo'naltirish.

3. Xavfsiz ta'lim jarayonini tashkil qilish: O'quvchilar hayotlarini o'zgartiruvchi texnologiyalar va texnikalarning kirib kelishi bilan, ta'lim jarayonini xavfsiz boshqarish muhimdir.

Yechim:

- Ta'lim jarayonini boshqarishda yangi texnologiyalardan foydalanish va xavfsizlik prinsiplariga amal qilish;

- O'quvchilar va xodimlar uchun xavfsizlikni ta'lim etishga yo'naltirish.

4. Kasb hunar maktablarining xavfsizligi: Maktab binosining xavfsizligi, yangi boshlang'ich o'quv yili bilan bog'liq muhim muammolar tashkil etishi va xavfsizlikni ta'minlash.

Yechim:

- Binoni xavfsiz qilish uchun tanqid va nazorat tashkil etish;

- Maktab bino va yonida joylashgan hududlarni xavfsizlikni ta'minlashga qaratish.

5. O'quvchilar va xodimlar uchun psixologik himoya: Psixologik xavfsizlik, o'quvchilar va xodimlar uchun muhimdir. Bu muammo, depresiya, stres, yovuzlik va boshqa psixologik mashqlar shaklida yuzaga kelishi mumkin.

Yechim:

- O'quvchilar va xodimlar uchun psixologik yordam va ma'naviyat tadbirlarini olib borish;

- Konsultatsiya xizmatlarini olib borish va o'quvchilar uchun imkoniyat yaratish.

Bu asosiy muammolar va ularni hal qilish uchun takliflar, kasb hunar maktablarida xavfsiz hayot faoliyati muhim bo'lgan bo'lishini bilib olish, to'g'ri murojaat va strategiyalarni qo'llashga yordam bera oladi.

4. Xavfsizlik tadbirlari:

Kasb hunar maktablarida xavfsizlik tadbirlari o'quvchilar va xodimlar uchun muhimdir, chunki salomatlik va huquq himoyalari o'quvchilar va xodimlar hayotini ta'minlaydi. Bu tadbirlar hayot faoliyati bo'yicha xavfsizlikni ta'minlash, fizikaviy va psixologik xavfsizlikni oshirishni, shuningdek, o'quvchilar va xodimlar orasidagi munosabatlarni yaxshi qilishni maqsad qiladi.

1. Xavfsiz ta'lim: Xavfsiz ta'lim jarayoni o'quvchilarning va xodimlarining hayot faoliyatini muhofaza qilishda katta rol o'ynaydi. Tadqiqotlar va amaliyotlar orqali xavfsiz ta'lim dasturlari ishlab chiqilishi, o'quvchilarni mahsulotlarni xavfsiz ishlash va ularni muhofaza qilish bo'yicha tayyorlashni ta'minlaydi.

2. Nazorat va monitoring tizimi: Maktab bino va uning atrofida nazorat va monitoring tizimi o'rnatilishi, xodimlar va o'quvchilar hayotini nazorat qilish, yozuvchi va CCTV kuzatish tizimlarining faol ishlashi xavfsizlikni ta'minlashda katta rol o'ynaydi.

3. Xavfsizlikning psixologik omillari: O'quvchilar va xodimlar uchun psixologik yordam va maslahat olib borish, jiddiy muammo-hallarni oldini olish va stress bilan bog'liq holatlar orqali o'quv faoliyatini o'qish, o'rganish, va boshqa faoliyatlarini muvofiq boshqarishda yordam berish uchun zarurdir.

4. Xavfsizlikning texnologik omillari: Texnologik vositalarni xavfsiz foydalanishni ta'minlash, xavfsizlikni oshirishda yordam beradi. Ma'lumotlar tizimlarini himoya qilish, xodimlar va o'quvchilar uchun xavfsizlik uchun yangi texnologiyalardan foydalanish, shuningdek, xavfsizlikni ta'minlashda yordam beradi.

Tayyorgarlik, jarayonni boshqarish, boshqa tadbirlarni amalga oshirish va hayotda paydo bo'lgan muammolarga tez va samarali javob berish uchun muhimdir.

Xavfsizlik tadbirlari muhim bir qadamni o'z ichiga oladi - kasb hunar maktablarida o'quvchilar va xodimlar uchun salomat va xavfsiz hayot shartlarini yaratadi. Bu tadbirlar, maktab bino va uning atrofidagi muhitni himoya qilish, turmush joylarini xavfsizlashtirish, xavfsiz ta'lim jarayonlarini tashkil etish, psixologik va texnologik yordam, nazorat tizimi va ko'rsatmalarni ta'lim etish, shuningdek, xavfsizlikni oshirish va tayyorgarlikni ta'minlashga qaratilgan holatda kasb hunar maktablarida hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlashda katta rol o'ynaydi.

Kasb hunar maktablarida hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlash uchun hamkorlik va ko'rsatmalarni o'z ichiga olgan bir qator muhim elementlar mavjud. Bu,

o'quvchilar, o'qituvchilar, xodimlar va maktab administratsiyasi orasida sog'liq va xavfsizlik muammolariga o'z hissa tashkil etish uchun katta ahamiyatga ega.

- O'quvchilar, o'qituvchilar va xodimlar orasida o'zaro hamkorlik va birgalikda ishlash, xavfsizlikni ta'minlashda katta rolini o'ynaydi. Maqsadli va samarali hamkorlik, muammolarni tez hal qilish uchun juda muhimdir.

- O'quvchilar orasidagi do'stona munosabatlar, o'quvchilar va xodimlar orasidagi ishonchli muloqotlar va ta'lim jarayonini bir xil ko'rsatish hamkorlikni ko'rsatadi. Hamkorlik, turmush joylarini va o'quv jarayonini xavfsiz yoki muhim muammo yuzaga kelganda, tez va samarali yechim topish uchun juda muhimdir.

Ko'rsatmalar:

- Kasb hunar maktablarida ko'rsatmalar, xavfsizlikni ta'minlash uchun zarur tadbirlarni o'z ichiga oladi. Binoning kamera nazorati, xavfsizlik nazorati, avadanlik va mahsulotlar uchun ko'rsatmalar xavfsiz hayot shartlarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

- O'quvchilarga, xodimlarga va maktab administratsiyasiga mahsus yonma ta'limlar ko'rsatish, qat'iy nazorat va himoya tadbirlarini ta'lim etish, yangi xavfsizlik xizmatlari va tajribalarni ko'rsatish ko'rsatmalar orasida saylanadi.

Hamkorlik va ko'rsatmalar, kasb hunar maktablarida hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Ular, muammolarga tez va samarali yechim topishda, o'quvchilarning salomatligini himoya qilishda, va maktab bino va atrofida sodda bo'lgan voqealarni oldini olishda juda muhimdir. Bu yondashuvlar orqali, kasb hunar maktablarida xavfsiz va qulay hayotning yo'lga qo'yilishini ta'minlashda barcha tomonlama birlikda ishlash imkoniyatini yaratadi.

Xavfsizlikni ta'minlash kasb hunar maktablarida o'quvchilar va xodimlar uchun asosiy talablar bilan bog'liq katta muammolarni hal qilishda muhimdir. Hamkorlik va ko'rsatmalar orqali yaratilgan boshqa yondashuvlar bilan bir qatorda, kasb hunar maktablarining hayot faoliyati xavfsizligini oshirishning amaliy usullari o'rtaga qo'yilgan.

Hamkorlik, o'quvchilar, o'qituvchilar, va maktab administratsiyasi orasida birgalikda ishlashda rolini o'ynaydi. O'quvchilar o'rtasida do'stona munosabatlar va o'quv jarayonini bir xil ko'rsatish hamkorlikni ko'rsatadi. Shuningdek, xavfsiz ta'lim jarayoni va turmush joylarining xavfsizligi uchun hamkorlik zarurdir.

Ko'rsatmalar, kasb hunar maktablarida hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlashda barcha zarur usullarni o'z ichiga oladi. Kamera nazorati, xavfsizlik nazorati, avadanlik va mahsulotlar uchun ko'rsatmalar xavfsiz hayot shartlarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarga, xodimlarga va maktab administratsiyasiga mahsus yonma ta'limlar ko'rsatish, qat'iy nazorat va himoya tadbirlarini ta'lim etish, yangi xavfsizlik xizmatlari va tajribalarni ko'rsatish ko'rsatmalar orasida saylanadi.

Jamiyatda xavfsiz va tinch hayot tashkil etish uchun, kasb hunar maktablarida hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlashning bu muhim ko'rsatmalar va hamkorlik prinsiplari barcha tomonlama birlikda ishlash orqali o'quvchilar va xodimlar hayotini muhofaza qilishga, qulay va xavfsiz ijtimoiy muhit yaratishga yo'l qo'yadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xolmurotov, X. S., Xusainova, Z. M., Dushanov, N. S., Abdullayev, R. A., & Yangibayeva, O. S. qizi. (2022). Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar. *Science and Education*, 3(1), 491–495. Retrieved from <https://opencscience.uz/index.php/sciedu/article/view/2350>
2. Xolmurotov, X. S., Qurbanova, X. D., Madaminova, F. M., Madaminov, B. R., Jumaniyozova, S. B., & Saidova, L. B. (2021). Ta'limida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash. *Science and Education*, 2(12), 551–556. Retrieved from <https://opencscience.uz/index.php/sciedu/article/view/2207>
3. Safasheva, I., & Xolmurotov, X.S. (2021). Ta'lim-tarbiya faoliyatida gumanitar yo'naltirilgan yondashuvni qo'llash xususiyatlari. *Science and Education*, 2(5), 641–648. Retrieved from <https://opencscience.uz/index.php/sciedu/article/view/1435>